

πρόκομμα
20/2/1962

ΕΚΘΕΣΙΣ ΓΛΥΠΤΙΚΗΣ

ΤΗΣ Κας ΜΑΝΕΓΑΚΗ-ΕΥΘΥΜΙΑΔΗ

Συνυπάρχεις της παλιᾶς και νεωτέρας τεχνοτροπίας

Ἡ αἴθουσα τοῦ Τεχνολογικοῦ Ἰνστιτούτου φιλοξενεῖ αὐτὴ τὴν ἑβδομάδα μιά σειρά ἀπὸ ἔργα γλυπτικῆς τῆς Κας Φρόσως Μενεγάκη-Εὐθυμιάδῃ.

Ἡ Μενεγάκη ἐκθέτει παλαιότερα καὶ πρὸ νέα ἔργα τῆς. Ἐπει, πού εἰχει κανεὶς μιά πλήρη ἰδέα τῆς καλλιτεχνικῆς τῆς βράσεως.

Ὅλα σχεδὸν τὰ ἔργα εἶναι μετᾶλλον, ἀλλὰ ἀπὸ σφουρίχτα σίδερα ἢ ἀρείγαλο, ἀλλὰ ἀπὸ ράβδους μεταλλῶν.

Στὰ ἐγκαίνια τῆς ἐκθέσεως μίλησε γιὰ τὸ ἔργο τῆς γλύπτριας ὁ κ. Ι. Παπαϊωάννου. Ὁ κ. Παπαϊωάννου ἀφοῦ σημείωσε τὴν ἀνθρὸ πού παρατηρεῖται γενικά στὶς ἐκαστικὲς τέχνες στὴν Ἑλλάδα, τοποθέτησε τὴν Μενεγάκη σὺν μιά ἀπὸ τὶς δυο νεώτερες καὶ πρὸ πλούσιες γλύπτριας τοῦ ἑλληνικοῦ ὄρους.

Ἡ Μενεγάκη, πού ἐκίνησε ἀπὸ τὴν κεραμικὴ, ἐνδιαφέρθηκε ἀπὸ τὸ 1955 γιὰ τὸ μέταλλο. Αὐτὸ τὸ νέο ὄλικὸ τὸ δουλεύει ἀμεσα καὶ μὲ τὴν ἴδια ἀλθρεία καὶ εὐκρίνεια πού χαρακτηρίζει τὴ δουλειά τῆς στὸν πηλὸ. Ἄλλο χαρακτηριστικὸ τῆς εἶναι ἡ σαφὴνεια καὶ ἡ καθαρὴ ἀρχιτεκτονικὴ, βάλει κανεὶς, αἰσθῆσι τοῦ σκελετοῦ. Οἱ μορφές τῆς κινῶνται χωρὶς διαίτητα, μὲ χάρι καὶ κομψότητα, σὲ σχήματα σφίρας πού ἀνελλίσσονται μὲ αἰσθητὴ ἐλαστικότητα καὶ χορευτικὴ διαβάσει. Δὲν χάνει ποτὲ τὴν ἀρετὴ νὰ ἐρευνᾷ μὲ τὰ σχήματά τῆς τὸν χώρο στὶς τρεῖς διαστάσεις του. Ἡ φυσιογνωμία τῶν ἔργων τῆς εἶχει ὄχι μόνο ἔνταση καὶ νόσο, ἀλλὰ καὶ ἕνα χαμόγελο πού θυμίζει τὶς ἀρχαῖκὲς κόρες ἢ τὶς χορευτικὲς τῆς Ἀσπάρτα. Γενικά τὰ ταξίδια καὶ οἱ ἐμπειρίες τῆς Μενεγάκη πλουτίζουν τὴν γνώσι καὶ τὴν ἐρευνά τῆς. Ἐρευνά ἀκόμα εἶναι ἡ στάσις τῆς ἀπέναντι στὴ φύσι.

Ἡ ἀγάπη τῆς γιὰ τὸ ζωικὸ, ἢ φυτικὸ κόσμο δὲν εἶναι μόνο παθητικὴ, ἀλλὰ καὶ πηγὴ ἐμπνεύσεως. Στὸ ἔργο τῆς Μενεγάκη, πού βλέπουμε ἐκ-

P. ΕΥΘΥΜΙΑΔΗ: Φτερωτὸς Ἄρχοντας.

τεθειμένο, συνυπάρχουν μὲ σχεδὸν φιλικὸ τρόπο ἡ παλιὰ καὶ ἡ νεώτερη τεχνοτροπία καὶ τὰ διάφορα στάδια τῆς ἀφαίρεσεως. Τελειώνοντας ὁ κ. Ι. Παπαϊωάννου, ἐτόνισε καὶ πάλι πόσο ἐνσυνείδητα καὶ μὲ πλήρη καὶ θαυμαστὴ ἐνότητα μᾶς παρουσιάζεται τὸ ἔργο τῆς Κας Μενεγάκη.

ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΓΚΑΛΟΣ

Στὴ Στέγη Γραμμάτων καὶ Τεχνῶν, τῆς ὁποίας ὑπὲρ ἰδρυτῆς καὶ πρόεδρος, ἐπὶ σειράν ἑτῶν ὁ Κώστας Πάγκαλος, ἀνέει ἀνεφάνη ἐκθεσι τῶν ἔργων του. Εἶναι ἔργα μιάς δεκαετηστείας (1925—1940) καὶ ἔχουν τὰ περισσότερα σὺν θέμα τοπία ἀπὸ τὴ Γαλλία καὶ εἰδικά ἀπὸ τὴν περιοχὴ τοῦ Παρισιοῦ, ὅπου ἔζησε καὶ τόσο ἀγάπησε ὁ Κώστας Πάγκαλος. Ἄρχεται μὲ τὸ ἀντιπροσωπευτικὸ ζωγραφικὸ καὶ τὸ πόσο πρὸς περιβάλλει μὲ μίαν ἐκλεπτυσμένη καὶ τρυφερὴ ἀτμόσφαιρα, τὸ ἔργο τοῦ Κώστα Πάγκαλου ξενοζωντανεῖ τὸν ἀνθρώπο μὲ τὴν ἐκαλόκαρδη εὐγένεια, τὴν ἀπὴ καὶ ζωτικὴν ἀνθρώπινα του, τὴ γέλαση σαφαιρότητα ὅπως λέει ὁ κ. Γ. Μηλιάδης στὸν πρόλογο τοῦ καταλόγου.

Στὰ ἐπίσημα ἐγκαίνια τῆς ἐκθέσεως μίλησε πρῶτος ὁ κ. Γ. Κουρνούτος ἀντιπροσωπεύοντας τὴν ὑπηρεσία τοῦ ὑπουργείου Παιδείας στὴν ὁποία τόσο προσέφερον ὁ Κώστας Πάγκαλος καὶ γιὰ τὴν ὁποία εἶναι δυσαναπλήρωτο τὸ κενὸ πού ἀφῆσε ὁ θάνατός του, ὅπως τόνισε ὁ κ. Γ. Κουρνούτος.

Ὁ ζωγράφος κ. Σ. Βασιλείου ἐξ ἄλλου μιλώντας ἐκ μέρους τῶν φίλων τοῦ Κώστα Πάγκαλου πού ἀργάεσαν τὴν ἐκθεσι, σημείωσε πρὸς ἡ πρωτοβουλία τους εἶχει τὴν πρόθεσι νὰ διορθώσῃ μίαν ἀδικία πού ἔκανε ὁ ἴδιος ὁ Πάγκαλος στὸν ἑαυτὸ του ἀφήνοντας ἀγνωστὸ τὸ ζωγραφικὸ του ἔργο.

Ἐν συνεχείᾳ ὁ κ. Α. Κοκκόλας, σὺν ἀντιπροσωπείας τῶν συνεργαζομένων λογοτεχνικῶν σωματείων, ἐξηγήσε πὼς ἡ δική του συμμετοχὴ σ' αὐτὴ τὴν ἐκθῆλωση δὲν ἀφίεται μόνο στὴν κοινὴ πηγὴ τῶν τεχνῶν καὶ τῶν γραμμάτων ἀλλὰ καὶ στὸν εἰδικὸ λόγο ὅτι ὁ Κώστας Πάγκαλος ἦταν καὶ ἕνας ἐξῆλων πνευματικῶν ἀνθρώπων καὶ στεντόνιστος δεσμοὶ τῶν ἑκῶν μὲ τὸν λογοτεχνικὸ κόσμο.

Ὁ κ. Μ. Καλλιγᾶς δὲ τῆς τῆς Ἑθνικῆς Πινακοθήκης, φίλος καὶ αὐτὸς τοῦ Κώστα Πάγκαλου, εἶπε λίγα λόγια γιὰ τὸ ἔργο του πού τὸ παρουσιάζει μὲ οὐλογο συνέντων ἔργα ὑπερέχον ὁ προσωπικὸς χαρακτήρας καὶ ἡ λυρικὴ διάθεσι. Τοῦτο τὸ ἔργο πού ἐκφράζει ἕνα ἔρωτα γιὰ τὴν τέχνη, μιά χαρὰ καὶ ἕνα ζέσπασμα βύσταξε λίγα χρόνια ἀλλὰ ἦτον εἰς τὴν ἀρχὴ μιά μαρτυρία ἀληθινη καὶ ζωγραφικὴ πλούσια. Μὲ ἀπὸ μᾶσα ἀκολουθία μᾶς εἶναι ἡ ἰατρικὴ ἐξέλιξι προσανατολισμένη στὰ χνάρια τοῦ Σελᾶν. Ἄν ὁ Πάγκαλος ἐγκατέλειπε τόσο πρόωρα τὴν ζωγραφικὴ, τὸ ἔκανε γιὰτὶ σὺν οὐδερκῆς καὶ ἀπαιτητικῆς ἐραστῆς τῆς τέχνης εἶχε πλήρη συνείδησι πόσο μπορούσε καὶ τί μπορούσε νὰ προσ-

φέρῃ καὶ πὼς γιὰ νὰ βύση συνέχεια στὸ ἔργο του ὅππρεπε νὰ ζῆ σὲ διαφορετικὲς συνθήκες.

«Θάθελα μονάχα νὰ πῶ, εἶπε τελειώνοντας ὁ κ. Μ. Καλλιγᾶς, αὐτὸ πού αἰσθάνομαι καὶ πού αἰσθάνονται θαρρὰ ὅλοι οἱ πραγματικοὶ φίλοι του, ἐκείνοι πού τὸν ἐκτιμοῦσαν, ὅτι ἐκτός ἀπὸ τὴν ἐκτίμησι γιὰ τὸ ἦθος καὶ τὸ μυαλό του τὸν θυμώσατε ἀπὸ τὸν καιρὸ πού πέθανε συχνὰ καὶ μὲ ἀγάπη».

E. P.